

۷۲۶۹

آیة اللہ العظمیٰ مکارم شیرازی مدظلہ العالی

ترجمہ و تحقیق:

سید محمد جواد بنی سعید لنگرودی

فهرست نویسی پیش از انتشار: توسط انتشارات امام علی بن ابی طالب علیه السلام.

سرشناسه: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵ -

عنوان و نام پدیدآور: تقیه و حفظ نیروها / تألیف مکارم شیرازی؛ مترجم و محقق: سید

محمدجواد بنی سعید لنگرودی

مشخصات نشر: قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب علیه السلام، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۷۲ص.

ISBN: 978-964-533-218-9

شابک:

وضعیت فهرست نویسی: فیبا.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.

موضوع: تقیه

شماره افزوده: بنی سعید لنگرودی، سید محمدجواد مترجم و محقق

بند کنگره: ۱۳۹۴ ۷ ت ۷ م ۷ / ۲۲۶۱۵۱

رده ی دیویی: BP ۲۹۷/۴۸۶

شماره کتابشناسی: ۳۸۸۵۴۲۵

ناشر برتر

مجموعه نشریات امامعلی بن العلی کتاب تهران

تقیه و حفظ نیروها

مؤلف: حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی

مترجم و محقق: سید محمدجواد بنی سعید لنگرودی

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

صفحه و قطع: ۲۷۲ / رقعی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

چاپخانه: سلیمانزاده

ناشر: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۳-۲۱۸-۹

قم - ابتدای خیابان شهدا - گوی آمار (۲۲) - پلاک ۱۵

تلفن: ۳۷۷۲۲۴۷۸ دورنگار: ۰۹۹-۲۷۸۴۰۰۹۹

www.imamalipub.ir

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (مدظله) ۹

تقیه و مورد محوب و حرمت آن / ۱۳

مقام اول: معنی تقیه، اقسام و اهداف آن ۱۹

معنی لغوی تقیه ۱۹

معنی اصطلاحی تقیه ۲۰

اقسام تقیه و اهداف آن ۲۲

علت تأکید شدید بر تقیه در موارد خاص ۲۳

امر اول: طغیان دستگاه ظالم بنی امیه نسبت به شیعیان ۲۴

امر دوم: احساس وظیفه شیعیان در مقابله با ظلم ۲۸

امر سوم: دشواری معاشرت با مخالفین ۳۰

مقام دوم: حکم تکلیفی تقیه ۳۷

ادله جواز تقیه ۳۷

۳۸ ۱. دلیل عقل
۴۱ ۲. دلالت اجماع
۵۱ ۳. آیات دلالت‌کننده بر جواز تقیه
۵۱ آیه اول
۵۶ آیه دوم
۶۰ آیه سوم
۶۳ آیه چهارم
۶۹ ۴. تقیه در روایات اسلامی
۶۹ روایات گروه اول
۷۳ روایات گروه دوم
۷۵ روایات گروه سوم
۸۱ روایات گروه چهارم
۸۷ روایات گروه پنجم
۹۳ موارد وجوب تقیه
۹۴ موارد استحباب تقیه
۹۷ موارد حرمت تقیه
۹۸ ۱. تقیه در مورد فساد دین
۱۰۵ ۲. تقیه در مورد ریختن خون دیگران
۱۰۷ ۳. تقیه در شرب خمر و امثال آن
۱۱۴ ۴. تقیه در غیر حال ضرورت

- اولویت اظهار کفر یا ترک تقیه ۱۱۶
- جواز اظهار کفر ۱۱۷
- تفاوت بین «سب» و «برائت» در مقام تقیه ۱۲۸
- کدامیک اولویت دارد ۱۳۲
- عمل احباب خاص ائمه علیهم السلام ۱۳۳
- راه جمع بین احادیث این باب ۱۴۲
- مقام سوم: حکم و تنبیه تنبیه ۱۴۷
- صحت و فساد اعمال تقیه ۱۴۷
- آیا عموم یا اطلاقی که دلالت بر اجتنابند وجود دارد؟ ۱۵۳
- روایات دلالت کننده بر اجزا ۱۵۶
- حکم نماز با اهل تسنن از باب تحبیب و حفظ و خدش ۱۶۳
- روایات دلالت کننده بر صحت ۱۶۴
- روایات دلالت کننده بر بطلان، راه جمع بین روایات ۱۷۱
- تشبیهات ۱۷۷
- تنبیه اول: آیا در تقیه عدم مندوحه معتبر است؟ ۱۷۷
- تنبیه دوم: حکم مخالفت با تقیه در موارد وجوب آن ۱۹۳
- تنبیه سوم: باقی ماندن اثر عمل بعد از زایل شدن شرایط تقیه ۲۰۲
- تنبیه چهارم: آیا تقیه در موضوعات هم جاری می شود؟ ۲۰۵

- ۲۱۸ تنبیه پنجم: ملاک، ترس شخصی است یا نوعی؟
- ۲۲۵ تنبیه ششم: در موارد وجوب تقیه، تقیه واجب نفسی است یا غیری؟
- ۲۲۸ تنبیه هفتم: آیا تقیه فقط در برابر کفار است؟
- ۲۳۵ تنبیه هشتم: آیا تقیه به مخالف در مذهب اختصاص دارد؟
- ۲۳۸ تنبیه نهم: آیا قسم چهارمی برای تقیه وجود دارد؟
- ۲۴۴ تنبیه دهم: ذکر نام حضرت مهدی علیه السلام در عصر ما
- ۲۶۵ فهرست منابع

www.ketab.ir

مقدمه حضرت
آیت الله العظمی مکارم شیرازی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

با اینکه «تقیه» یک برنامه قرآنی و اجتماعی و کاملاً هماهنگ با کتاب و سنت است جنجال بی ناگامی آن را به صورت پیچیده‌ای درآورده است و هر روز طوفان جدیدی پیرامون آن به راه می‌اندازند. ای کاش «آتش تعصب» را فرو می‌نهند و به مقتضای «فَبَشِّرْ عِبَادَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ» به سخنان ما درباره تقیه گوش فرا می‌دادند و به تعبیر قرآن «استماع قول» می‌کردند تا بدانند تمام شبهات و ایرادات آنها متوجه توهمات است که از ناحیه خویشان درباره تقیه ساخته شده و هیچ‌گونه ارتباطی با واقعیت تقیه ندارد.

«تقیه» در یک کلام، به معنی «مخفی کردن عقیده واقعی برای نگاه داری جان و مال و ناموس خویشتن یا دیگران از شر دشمنان عنود است».

مثلاً امروز اگر کسی در چنگال «خونریزان دیو صفت داعش» گرفتار شود و از او بخواهند عقیده‌اش را ظاهر کند، او از بیان عقیده واقعی خود که فوراً سبب سربریدن یا سوزاندنش می‌شود، چشم‌پوشد و برای حفظ جان خود مطابق میل آنها اظهار عقیده کند، کدام عاقل چنین کسی را نکوهش می‌کند؟! یا کدام عالم دینی عمل او را حرام می‌شمرد؟! خواه این «داعشی وحشی» خود را مسلمان بداند یا نه.

البته تقیه علاوه بر آنچه گفته شد شاخ و برگ‌های فراوانی دارد که مجربان یک بحث علمی مهم را تشکیل می‌دهد و در ضمن آن خواهید دید که تقیه، «بسم به» «احکام خمس» می‌شود یعنی همیشه واجب یا جایز نیست بلکه گاه حرام است.

اظهار عقیده رُشید مجربان و همیشه تمارها و امثال آنها از این‌گونه بوده است، زیرا در آن فضای ظلمانی «حکومت بنی‌امیه» اگر اینها پرده‌ها را بالا نمی‌زدند، «اینها امر مؤمنان علی علیه السلام لا اقل برای مدتی به فراموشی سپرده می‌شد.

به هر حال خداوند توفیق عنایت کرد که استتار تقیه را به عنوان قاعده در کتاب «القواعد الفقهیه» که مشتمل بر سی خاسته مهم فقهی است به طور مبسوط و جامع مطرح کنیم و بحمدالله خداوند به فاضل محترم جناب حجت‌الاسلام آقای حاج سید محمد جواد بنی‌سعید توفیق داد که این قاعده را از زبان عربی به طور کامل به فارسی بازگرداند.

قابل توجه این که آنچه ما در درس خارج درباره تقیه گفتیم^۱ نیز بر آن افزوده، چند مورد را که نیاز به اصلاح داشته با نظر اینجانب بازنگری نموده‌اند و اقوال اهل سنت را به طور کامل بر آن افزوده‌اند تا نفع آن عام شود و همگان بتوانند در برابر شبهات بی‌مناهی و هابیت تکفیری از آن بهره گیرند و بدانند تقیه‌ای که علمای شیعه از آن دفاع می‌کنند چیست؟ و مدارک آن در کتاب الله و سنت پیغمبر ﷺ و ائمه هدی ﷺ و همچنین از دلیل عقل کدام است و احکام و آثار تقیه را در «اعمال عبادی» و «غیر عبادی» مورد توجه قرار دهد.

با تشکر از ایشان از خداوند متعال من‌خواهم که به همه ما توفیق فهم احکام اسلام را چنان که هست عنایت فرماید و این کار را ذخیره‌ای برای یوم المعاد ما قرار دهد.

آمین یا رب العالمین

بهمن ماه ۱۳۵۳

مطابق ربیع الثانی ۱۴۳۶ قمری

۱. بحث مزبور را در درس خارج فقه حج، ذیل مسأله هفتم از مسائل مربوط به وقوف در عرفات، از کتاب تحریر الوسیله امام خمینی رحمته الله علیه از تاریخ ۱۳۹۲/۹/۱۰ تا ۱۳۹۲/۹/۲۷ در مسجد اعظم قم ایراد فرمودند.